

❖
فرهنگ اعلام دیوان فارسی و ترکی

استاد محمدحسین شهریار

❖
دفتر اوّل و دوم

ابوالفضل علی محمدی

انتشارات آیدین

سرشناسه	علی محمدی، ابوالفضل، ۱۳۲۳ -
عنوان قراردادی	دیوان. فارسی. برگزیده. دیوان. ترکی. برگزیده.
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ اعلام دیوان فارسی و ترکی استاد محمدحسین شهریار دفتر اول و دوم/ ابوالفضل علی محمدی. ویراستار: محمد ابراهیم پور نمین
مشخصات نشر	تبریز: آیدین: انتشارات یانار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲ ج. در یک مجلد (۴۷۵ ص.).
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۱-۸۰-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیا	
یادداشت	چاپ قبلی: انتشارات ریتم، ۱۳۹۳.
موضوع	شهریار، محمدحسین، ۱۲۸۵ - ۱۳۶۷. دیوان -- نامها
موضوع	شهریار، محمدحسین، ۱۲۸۵ - ۱۳۶۷. دیوان -- واژه‌نامه‌ها
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	Persian poetry -- 20th century
رده بندی کنگره	۱۹۰۰ PIR ۸۱۲۸/آ۲۴۸
رده بندی دیویی	۱/۶۲۸
شماره کتابشناسی ملی	۳۴۴۶۱

انتشارات یانار

انتشارات آیدین

تبریز، خیابان شریعتی شمالی، نرسیده به سینما ۲۹ بهمن

تلفن: ۳۵۵۵۳۲۵۹ - فاکس: ۳۵۵۳۰۵۲۳ - ۰۴۱

Email: Aydin.publication @ Gmail.com

فرهنگ اعلام دیوان فارسی و ترکی

استاد محمدحسین شهریار دفتر اول و دوم

ابوالفضل علی محمدی

✽ چاپ اول ۱۳۹۷ تبریز ✽ شمارگان ۵۰۰ نسخه ✽ قیمت ۵۰۰۰۰ تومان

✽ لیتوگرافی افرنک ✽ چاپ و صحافی: صحاف امین

۹۷۸-۶۰۰-۵۸۷۱-۸۰-۷

فهرست مندرجات

۳۳	ابابیل:	۲۱	پیشگفتار
۳۳	اباذر:		
۳۴	ابراهیم (ع):	الف	
۳۴	ابن ادهم:	۱۷	آتش، احمد:
۳۵	ابن زیاد:	۱	آتیلا:
۳۵	ابن مرثی، محیی الدین:	۲۸	آدم و حوا:
۳۵	ابن زبیر:	۲۹	آذر:
۳۶	ابن یعمر:	۲۹	آذر، جواد:
۳۶	ابوالعلاء گنجوی:	۲۹	آذر بیگدلی:
۳۶	ابوالفتحی، علی:	۳۰	آذری:
۳۷	ابوالمؤید:	۳۰	آشنا:
۳۷	ابوسعید ابی الخیر:	۳۰	آصف:
۳۷	احمدی:	۳۱	آغاسی، محمد:
۳۸	احمدی بختیاری:	۳۱	آگاهی:
۳۸	احمدی کرمانی، علی:	۳۲	آل احمد، جلال:
۳۸	اخسیکتی:	۳۲	«آنجله»:
۳۹	اخوان ثالث، مهدی (م. امید):	۳۲	ابابکر:

۵۳	افراسیاب:	۳۹	ادیب الدوله، محمد حسن:
۵۳	افراشته، محمد علی:	۳۹	ادیب برومند:
۵۳	افسر:	۳۹	ادیب پیشاوری، سید احمد:
۵۴	افسر (شاهزاده):	۴۰	ادیب سلطنته:
۵۴	افسر، عبدالله:	۴۰	ادیب صابر ترمذی:
۵۴	افشار، احمد:	۴۰	ادیب طوسی:
۵۵	افشین:	۴۱	ادیب، عبدالجواد:
۵۵	افلاطون:	۴۱	ادیب فراهانی، محمد صادق:
۵۶	اقبال آذر، ابوالحسن:	۴۱	ادیسون، توماس:
۵۶	اقبال آشتیانی، عباس:	۴۲	اریابی:
۵۷	اقبال لاهوری:	۴۲	اردشیر:
۵۷	اکبر (ع):	۴۲	اردوان:
۵۸	اکرم:	۴۳	ارژنگ مانوی:
۵۸	امامی هروی:	۳	ارسطو:
۵۸	امامی:	۴۴	ارفع:
۵۹	امهانی:	۴۴	استالین:
۵۹	امید، حسین:	۴۴	اسدی طوسی:
۶۰	امید (مهدی اخوان ثالث):	۴۵	اسفندیار:
۶۰	امیدی رازی:	۴۵	اسکندر:
۶۰	امیر خیزی، محمد اسماعیل:	۴۹	اسلامی ندوشن، محمد علی:
۶۱	امیر دیبا، اسدالله:	۴۹	اسماعیل و اسحاق (ع):
۶۲	امیر کبیر، میرزا تقی خان:	۴۹	اشتری، علی:
۶۲	امیر معزی:	۵۰	اشرف:
۶۲	امیری فیروزکوهی، سید کریم:	۵۰	اشرف غزنوی:
۶۳	امینی، سلیمان:	۵۰	اشرفی:
۶۳	انشین:	۵۱	اشکبوس:
۶۳	انصاری، جلیل:	۵۱	اصغر (ع):
۶۴	انصاری، عبدالله:	۵۲	اطهری:
۶۴	انوری:	۵۲	اعتصامی، پروین:

۷۶ بنایعی، جعفر:
 ۷۷ بدیع زاده، سید جواد:
 ۷۷ براهنی، رضا:
 ۷۷ برقانی، سید مرتضی:
 ۷۸ بروجردی (آیت الله):
 ۷۸ بُرهان:
 ۷۸ بُستی:
 ۷۹ بسیج خلخالی:
 ۷۹ بقا:
 ۷۹ بلال:
 ۸۰ بلوری، حکیمه:
 ۸۰ بو العلاء، احمد:
 ۸۰ بوالفرج رونی:
 ۸۱ بوالفرج سیهانی:
 ۸۱ بوالفرج سگری:
 ۸۱ بوالمثل:
 ۸۲ بوالمفاخر رازی:
 ۸۲ روحف، سعیدی:
 ۸۲ بوذرجمهر، ابراهیم:
 ۸۲ بوسعید:
 ۸۳ بوشکور بلخر:
 ۸۳ بوعلی سینا:
 ۸۴ بولهب:
 ۸۴ بهار شیروانی:
 ۸۴ بهبهانی، سیمین:
 ۸۵ بهجت تبریزی، بیژن:
 ۸۵ بهجت تبریزی، شهرزاد:
 ۸۵ بهجت تبریزی، مریم:

۷۴ انوشیروان:
 ۷۵ اوحدی:
 ۷۵ اورنگ:
 ۷۶ اوستا، محمدرضا:
 ۷۶ اهری، حسین:
 ۷۶ اهری، شهاب الدین:
 ۷۷ اهلی شیرازی:
 ۷۷ ایرج، حسین:
 ۷۷ ایرج میرزا:
 ۷۸ ایوب (ع):
 ۷۹ ایمانی:
 ۷۱ باباطاهر عریان:
 ۷۱ بابا فغانی:
 ۲ بابا کوهی:
 بابیک:
 ۷۲ بارز:
 ۷۳ بازرگان، مهدی:
 ۷۳ باقرخان:
 ۷۳ بامداد:
 ۷۴ بامداد، بدرالملوک:
 ۷۴ بامداد، پروین:
 ۷۴ باوندی:
 ۷۵ باهنر، جواد:
 ۷۵ بایزید:
 ۷۶ بتول:
 ۷۶ بتهون:
 ۷۶ بخت النصر:

- ۹۸ پرویز: -----
 ۹۸ پری (ثریا): -----
 ۹۸ پزشکی: -----
 ۹۹ پژمان بختیاری، حسین: -----
 ۹۹ پسیان، محمدتقی: -----
 ۱۰۰ پطر کبیر: -----
 ۱۰۰ پوریای ولی: -----
 ۱۰۰ پوشکین، الکساندر: -----

ت

- ۱۰۱ تاج، جلال‌الدین: -----
 ۱۰۱ تاج‌بخش، محمود: -----
 ۱۰۲ تجویدی، علی: -----
 ۱۰۲ تختی، غلامرضا: -----
 ۱۰۳ ترجانی‌زاده، احمد: -----
 ۱۰۳ تری، بیژن: -----
 ۱۰۳ ترقی، محمدعلی: -----
 ۱۰۴ تشکر: -----
 ۱۰۴ تفضلی، هانریک: -----
 ۱۰۴ تقی‌زاده، سیدحسین: -----
 ۱۰۵ توده، علی: -----
 ۱۰۵ توفیق: -----
 ۱۰۶ تولستوی، لئون: -----
 ۱۰۶ تولکی، فریدون: -----
 ۱۰۷ تهرانی، حسین: -----
 ۱۰۷ تیمور: -----

ج

- ۱۰۹ جالوت: -----
 ۱۰۹ جامی: -----

- ۸۶ بهجت تبریزی، هادی: -----
 ۸۶ بهجت تبریزی، هوشنگ: -----
 ۸۶ بهرام: -----
 ۸۷ بهزاد: -----
 ۸۷ بهزاد: -----
 ۸۸ بهزاد، کمال‌الدین: -----
 ۸۸ بهشتی، سیدمحمد (آیت‌الله): -----
 ۸۹ بهمن: -----
 ۸۹ بهمنیار، احمد: -----
 ۹۰ بهنیا: -----
 ۹۰ بی‌تاب: -----
 ۹۰ بیژن و منیژه: -----
 ۹۱ بیضاوی: -----
 ۹۲ بیدل: -----
 ۹۲ بی‌ریای گیلانی: -----
 ۹۲ بیضایی: -----
 ۹۳ بیلقانی، مجیرالدین: -----
 ۹۳ بیش: -----
 ۹۳ بیش: -----

پ

- ۹۵ پارسای (توسرکان): -----
 ۹۵ پاستور، لویی: -----
 ۹۶ پاشا، رضا: -----
 ۹۶ پدیده، محمود: -----
 ۹۶ پرتو بیضایی: -----
 ۹۷ پرستش: -----
 ۹۷ پروانه (خواننده): -----
 ۹۷ پرویز: -----

۱۱۰	جاوید، سلام الله:
۱۱۰	جبریل:
۱۱۰	جلی:
۱۱۱	جفودی:
۱۱۱	جلوه:
۱۱۱	جلی:
۱۱۲	جلیلی:
۱۱۲	جمال افغانی:
۱۱۲	جمال:
۱۱۳	جمشید و جم:
۱۱۶	جنابی، محمد علی:
۱۱۶	جنید بغدادی، ابوالقاسم:
۱۱۶	جهانسوز:

چ

۱۱۷	چرچیل، ونیستون:
۱۱۷	چلبی، حسام الدین:
۱۱۸	چمران، مصطفی:
۱۱۸	چنگیز، تموچین:

ح

۱۲۱	حاتم طایی:
۱۲۲	حاج میر آقا، سید اسماعیل:
۱۲۲	حافظ، شمس الدین:
۱۲۹	حالت، ابوالقاسم:
۱۳۰	حبیب بن مظاهر:
۱۳۰	حجازی، محمد:
۱۳۰	حجة الاسلام:
۱۳۱	حداد:
۱۳۱	حرین ریاحی:

۱۳۱	حریرچی، علی:
۱۳۲	حریری، علی اصغر:
۱۳۲	حزین لاهیجی:
۱۳۳	حسن (ع):
۱۳۳	حسین (ع):
۱۳۶	حسین بن منصور:
۱۳۷	حسین شیبانی:
۱۳۷	حشمت:
۱۳۷	حکمت، علی اصغر:
۱۳۸	حکیم اعظم:
۱۳۸	حکیم سبزواری:
۱۳۸	حکیم صفا:
۱۳۹	حمالة الخطب:
۱۳۹	حمیدی شیرازی، مهدی:
۱۴۰	حنانه، شهین:
۱۴۰	حنظله بادغیسی:

خ

۱۴۱	خارن، عبدالحسین:
۱۴۱	خاندی، سید محمد:
۱۴۲	خاقانی، اسحق الای:
۱۴۲	خامنه ای، جعفر:
۱۴۳	خامنه ای، سید علی (مقام، طه، نبوی):
۱۴۴	خانلری:
۱۴۴	ختاز:
۱۴۴	ختاز، حبیب الله:
۱۴۵	خجندی، کمال:
۱۴۵	خرم:
۱۴۵	خسروانی:
۱۴۵	خسرو و شیرین:

۱۶۸ ----- دیباج، اسماعیل:

ر

۱۶۹ ----- رابعه:

۱۶۹ ----- راجی (دکتر):

۱۷۰ ----- رازی، محمد:

۱۷۰ ----- راحیم، محمد:

۱۷۰ ----- راغب:

۱۷۱ ----- رباب:

۱۷۱ ----- رجایی:

۱۷۱ ----- رجایی، محمدعلی:

۱۷۲ ----- رجوی، ایزد (متخلص به ایزد):

۱۷۲ ----- رحمانی، نصرت:

۱۷۳ ----- رحمت:

۱۷۳ ----- رسا:

۱۷۳ ----- رسام ارزنگی:

۱۷۴ ----- رسایی، قاسم:

۱۷۴ ----- رسا:

۱۷۸ ----- رسول:

۱۷۸ ----- رشیدی، میرزا حسن:

۱۷۸ ----- رشید تبریزی:

۱۷۹ ----- رشید وطواط:

۱۷۹ ----- رشید یاسمی:

۱۷۹ ----- رشیدی بدر:

۱۸۰ ----- رضا(ع):

۱۸۰ ----- رضاشاه:

۱۸۱ ----- رضایی، احسان:

۱۸۱ ----- رعدی، غلامعلی:

۱۸۱ ----- رفعت، تقی:

۱۵۱ ----- خشایار:

۱۵۱ ----- خضر(ع):

۱۵۲ ----- خلعتبری، عادل:

۱۵۳ ----- خلیلی، خلیل الله:

۱۵۳ ----- خمینی، روح الله: (بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران)

۱۵۵ ----- خواجو:

۱۵۵ ----- خوشنویس، میرزا طاهر:

۱۵۶ ----- خیابانی، محمد:

۱۵۶ ----- خیام:

۱۵۶ ----- خیام، ابوالفتح:

د

۱۵۹ ----- دادمهر، کریم:

۱۶۱ ----- داریوش (دارا):

۱۶۱ ----- داوود(ع):

۱۶۳ ----- دردریان، کارو:

۱۶۳ ----- دردریان، ویگن:

۱۶۳ ----- درویش خان، غلامحسین:

۱۶۳ ----- دستغیب، عبدالحسین (آیت الله):

۱۶۴ ----- دلکش، عصمت:

۱۶۴ ----- دنبلی، امیر نجفقلی:

۱۶۵ ----- دوامی، عبدالله:

۱۶۵ ----- دولت آبادی:

۱۶۵ ----- دولتشا (دولت شاه):

۱۶۶ ----- دهخدا، علی اکبر:

۱۶۶ ----- دهش:

۱۶۷ ----- دهقان، علی:

۱۶۸ ----- دهلوی، امیر:

۱۶۸ ----- دیبا، فرح:

س

- ۱۹۷ ساجدی: -----
 ۱۹۷ سارا: -----
 ۱۹۸ سامری: -----
 ۱۹۸ سام نریمان: -----
 ۱۹۸ ساهر، حبیب: -----
 ۱۹۹ سایه (هوشنگ ابتهاج): -----
 ۲۰۱ ستارخان: -----
 ۲۰۲ سینتا: -----
 ۲۰۲ سپهر بایگان: -----
 ۲۰۳ سرمد، سیدصادق: -----
 ۲۰۳ سروش اصفهانی: -----
 ۲۰۳ سعدین زنگی: -----
 ۲۰۴ سعد سلمان، مسعود: -----
 ۲۰۴ سعدی، مشرف‌الدین: -----
 ۲۱۰ سعیدی، علی‌اکبر: -----
 ۲۱۰ سقا، ط: -----
 ۲۱۱ سگ: -----
 ۲۱۱ سلیمان: -----
 ۲۱۱ سلمان فارسی: -----
 ۲۱۲ سلمی: -----
 ۲۱۳ سلیمان (ع): -----
 ۲۱۶ سلیمان رستم: -----
 ۲۱۷ سلیم ایزدی: -----
 ۲۱۷ سماعی، حبیب: -----
 ۲۱۹ سنایی، ابوالمجد: -----
 ۲۱۹ سنجر: -----
 ۲۱۹ شها: -----
 ۲۲۰ سهراب: -----

- ۱۸۲ رودکی، ابوعبدالله: -----
 ۱۸۳ روسو، ژان ژاک: -----
 ۱۸۴ روشن ضمیر، مهدی: -----
 ۱۸۴ رونی، ابوالفرج: -----
 ۱۸۴ رمی معیری: -----
 ۱۸۵ ریاحی، ابراهیم: -----
 ۱۸۵ ریاحی خویی، امین: -----
 ۱۸۶ ریاضی: -----
 ۱۸۶ ریحان، یحیی: -----
 ۱۸۷ ریحانه: -----
 ۱۸۷ ریگان: -----

ز

- ۱۸۹ زال: -----
 ۱۸۹ زاهدی، لطف‌الله: -----
 ۹۰ زبیر (ابن عوام حویدلہ اسدی): -----
 ۱۸۹ زرین کلاه: -----
 ۱۹۱ زلالی خوانساری: -----
 ۱۹۱ زلیخا: -----
 ۱۹۱ زنوزی، بهروز: -----
 ۱۹۲ زنوزی، غفار: -----
 ۱۹۲ زویا: -----
 ۱۹۲ زهرا: -----
 ۱۹۳ زهری، علی: -----
 ۱۹۳ زهری، محمد: -----

ژ

- ۱۹۵ ژنرال ژرمن پاولوس: -----
 ۱۹۵ ژوزف، ادوارد: -----

- ۲۳۵ ----- شمس تبریزی: -----
 ۲۳۶ ----- شهدی: -----
 ۲۳۷ ----- شهرزاد (قصه گو): -----
 ۲۳۷ ----- شهرزاد، رضا: -----
 ۲۳۷ ----- شهریار، محمد حسین: -----
 ۲۷۶ ----- شهنازی: -----
 ۲۷۶ ----- شهنازی، علی اکبر: -----
 ۲۷۷ ----- شهریار، ابوالقاسم: -----
 ۲۷۸ ----- شهید بلخی، ابوالحسن: -----
 ۲۷۸ ----- شهیدی: -----
 ۲۷۹ ----- شهیدی، کاظم: -----
 ۲۷۹ ----- شیخ ابواسحاق: -----
 ۲۷۹ ----- شیخ الرئیس قاجار: -----
 ۲۸۰ ----- شیخ بهایی، محمد: -----
 ۲۸۰ ----- شیخ جام: -----
 ۲۸۱ ----- شیخ صنعان: -----
 ۲۸۱ ----- شیدا، یحیی: -----
 ۲۸۲ ----- شیر رس، محمد: -----
 ۲۸۲ ----- شیرکز: -----
 ۲۸۳ ----- صابر، علی اکبر: -----
 ۲۸۴ ----- صابر ممدانی: -----
 ۲۸۴ ----- صادق (ع): -----
 ۲۸۴ ----- صالح (ع): -----
 ۲۸۵ ----- صانعی: -----
 ۲۸۵ ----- صائب تبریزی، محمد علی: -----
 ۲۸۶ ----- صبا: -----
 ۲۸۶ ----- صبا، ابوالحسن: -----
 ۲۲۱ ----- سهند، بولود قارا چورلو: -----
 ۲۲۲ ----- سهی: -----
 ۲۲۲ ----- سهیلی، علی: -----
 ۲۲۳ ----- سیادت: -----
 ۲۲۳ ----- سیروس: -----
 ۲۲۳ ----- سینا، سیدهادی: -----
 ۲۲۴ ----- سیاوش: -----
 ۲۲۵ ----- سیاوش کسرایی: -----
 ۲۲۷ ----- شاپور: -----
 ۲۲۷ ----- شاطر عباس: -----
 ۲۲۸ ----- شاملو، احمد: -----
 ۲۲۸ ----- شاملو، مجید: -----
 ۲۲۸ ----- شاه اسماعیل: -----
 ۲۲۸ ----- شاه ولی: -----
 ۲۲۹ ----- شبستری، محمود: -----
 ۲۳۰ ----- شبیل الشمیل: -----
 ۲۳۰ ----- شجاع الدوله، صمدخان: -----
 ۲۳۱ ----- شجاعی: -----
 ۲۳۱ ----- شریح: -----
 ۲۳۱ ----- شریفی: -----
 ۲۳۲ ----- شریعتی، علی: -----
 ۲۳۲ ----- شعیب: -----
 ۲۳۳ ----- شفق: -----
 ۲۳۳ ----- شفیع کدکنی، محمدرضا: -----
 ۲۳۴ ----- شقاقی، حسنعلی خان: -----
 ۲۳۴ ----- شمرین ذی الجوشن: -----
 ۲۳۴ ----- شمس، مرتضی: -----

۳۰۱----- طرزی افشار:

۳۰۲----- طغرل:

ظ

۳۰۳----- ظهیر الدوله:

۳۰۳----- ظهیر فاریاب:

ع

۳۰۵----- عارف، ابوالقاسم:

۳۰۶----- عاطفی:

۳۰۶----- عاشیق رستم:

۳۰۶----- عاطفی:

۳۰۷----- عاکف، محمد:

۳۰۷----- عالمی، حمید:

۳۰۷----- عبادی، احمد:

۳۰۸----- عباس (ع):

۳۰۸----- عباس حکیم:

۳۰۹----- عباس، رزا:

۳۰۹----- عبدالحق، زبیر:

۳۱۰----- عبدحسین:

۳۱۰----- عبرت نایینی:

۳۱۰----- عبید زاکانی:

۳۱۱----- عراقی، فخرالدین:

۳۱۱----- عرب زاده، سید ابوالفتح:

۳۱۲----- عرفی:

۳۱۲----- عسجدی:

۳۱۲----- عشقی، محمد رضا:

۳۱۳----- عصا:

۳۱۳----- عصا، سید عمادالدین:

۳۱۴----- عطا:

۲۸۹----- صبا، رکسانه:

۲۹۰----- صبا، غزاله:

۲۹۰----- صبا، فتح علی خان:

۲۹۰----- صبا، محمود خان:

۲۹۱----- صبا، منتخب:

۲۹۱----- صبا، کاشانی، فتح علی خان:

۲۹۱----- صحبت لاری:

۲۹۲----- صحتی، یحیی:

۲۹۲----- صدام، حسن:

۲۹۳----- صدیقی، ملا، راهیم:

۲۹۳----- صدوقی، محمد:

۲۹۴----- صفا:

۲۹۴----- صفا، ذبیح الله:

۲۹۴----- صفا، جمال الدین:

۲۹۵----- صفایی، ابراهیم:

۲۹۵----- صفی الدین، اردبیلی:

۲۹۵----- صفی علیشاه:

۲۹۶----- صورتگر، لطفعلی:

۲۹۶----- صها، ابراهیم:

ض

۲۹۷----- ضحاک:

ط

۲۹۹----- طالب:

۲۹۹----- طالب اف، عبدالرحیم:

۳۰۰----- طالقانی، سید محمود (آیت الله):

۳۰۰----- طاهر:

۳۰۱----- طاهر زاده، سید حسین:

۳۰۱----- طبیب:

۳۳۲ ----- غلامرضا دبیران:
 ۳۳۳ ----- غمام:
 ۳۳۳ ----- غنی:
 ۳۳۳ ----- غنی زاده، محمود:
 ۳۳۴ ----- غواص، کاظم:

ف

۳۳۵ ----- فاخته، حسین قوامی:
 ۳۳۵ ----- فارابی، ابونصر:
 ۳۳۶ ----- فاطمه:
 ۳۳۶ ----- فاطمه (س):
 ۳۳۷ ----- فتحعلی شاه قاجار:
 ۳۳۷ ----- فتوحی:
 ۳۳۷ ----- فقی، محمدعلی:
 ۳۳۸ ----- فجر رازی، ابو عبدالله:
 ۳۳۸ ----- فرالای:
 ۳۳۸ ----- فرخ، سنا محمود:
 ۳۴۰ ----- فرخزاد، فرخ:
 ۳۴۰ ----- فرخ زمان پاشا:
 ۳۴۰ ----- فرخی سیستانی، "ام" س:
 ۳۴۱ ----- فرخی یزدی، محمد:
 ۳۴۱ ----- فردوسی، ابوالقاسم:
 ۳۴۴ ----- فردی، اصغر:
 ۳۴۴ ----- فرزانه، محمدعلی:
 ۳۴۵ ----- فرصت الدوله:
 ۳۴۵ ----- فرعون:
 ۳۴۶ ----- فروزانفر، بدیع الزمان:
 ۳۴۷ ----- فروغی یسطامی:
 ۳۴۷ ----- فروغی، محمدعلی:

۳۱۴ ----- عطار، فریدالدین:
 ۳۱۵ ----- عقیلی:
 ۳۱۵ ----- علا، حسین:
 ۳۱۵ ----- علم، امیر شوکت الملک:
 ۳۱۶ ----- علوی:
 ۳۱۶ ----- علی (ع):
 ۳۲۴ ----- علی آبادی (دکتر):
 ۳۲۵ ----- علی آبادی (دکتر):
 ۳۲۵ ----- علی آف، رستم:
 ۳۲۵ ----- علی بن الحسین (ع):
 ۳۲۶ ----- علیرضا صبا:
 ۳۲۶ ----- عماد خراسانی، عمادالدین:
 ۳۲۶ ----- عماد فقیه:
 ۳۲۶ ----- عمّار:
 ۳۲۷ ----- عمر بن خطاب:
 ۳۲۷ ----- عمر بن عبدو:
 ۳۲۸ ----- عمقی بخارایی:
 ۳۲۸ ----- عندلیب کاشانی:
 ۳۲۸ ----- عنصری، ابوالقاسم:
 ۳۲۹ ----- عوفی، سعدالدین:
 ۳۲۹ ----- عیسی (ع):
 ۳۳۰ ----- عیوض:

غ

۳۳۱ ----- غالب:
 ۳۳۱ ----- غبار:
 ۳۳۲ ----- غزالی:
 ۳۳۲ ----- غضایری:
 ۳۳۲ ----- غضنفری:

۳۵۹ قدسی، منوچهر:
 ۳۶۰ قدوسی، علی (آیت الله):
 ۳۶۰ قرة عين:
 ۳۶۰ قزوینی، محمد:
 ۳۶۱ قصّاب:
 ۳۶۱ قطب‌الذین:
 ۳۶۱ قطران تبریزی:
 ۳۶۲ قهرمان:
 ۳۶۲ قهرمان:
 ۳۶۲ قیس بن عامر، مجنون:

ک

۳۶۳ کاتبی:
 ۳۶۳ کاسمی:
 ۳۶۴ کاوه:
 ۳۶۵ کسایی مروزی:
 ۳۶۵ کسمایی، شمس:
 ۳۶۵ کلدانی:
 ۳۶۶ کمال‌الماکان:
 ۳۶۶ کمال پاشا، سلطان (اترک):
 ۳۶۷ کرنی، بی‌یز:
 ۳۶۷ کریم مولا:
 ۳۶۷ کفّاش:
 ۳۶۸ کمال:
 ۳۶۸ کمال:
 ۳۶۸ کوراوغلو:
 ۳۶۹ کورچایی، علی آقا:
 ۳۶۹ کوروش:

۳۴۷ فرغت:
 ۳۴۸ فربرز:
 ۳۴۸ فرید، سیداسماعیل:
 ۳۴۸ فریدون:
 ۳۴۹ فصیح‌الزمان شیرازی:
 ۳۵۰ فصیح ملک:
 ۳۵۰ فضل‌اله گرکانی:
 ۳۵۱ فضولی، محمد:
 ۳۵۱ فلّاحی، وان الله:
 ۳۵۱ فلسفی:
 ۳۵۲ فولادوند:
 ۳۵۲ فهمی:
 ۳۵۲ فیض ربّانی:
 ۳۵۳ فیض کاشانی، ملامحسن:
 ۳۵۳ فیضی:
 ۳۵۳ فیضی دکنی:

ق

۳۵۵ قانّی:
 ۳۵۵ قابیل:
 ۳۵۶ قاجاق نبی:
 ۳۵۶ قازتال، رحیم اسداللهی:
 ۳۵۶ قارون:
 ۳۵۷ قاسم (ع):
 ۳۵۷ قاضی، محمد:
 ۳۵۸ قائم مقام:
 ۳۵۸ قباد:
 ۳۵۹ قدسی:
 ۳۵۹ قدسی:

ی

۳۸۵ ----- مجد همگر:

۳۸۵ ----- مجلل، حسین:

۳۸۶ ----- مجمر:

۳۸۶ ----- محتشم کاشانی:

۳۸۶ ----- محزون، محمدعلی:

۳۸۷ ----- محمد (ص):

۳۹۰ ----- محمدعلی شاه:

۳۹۰ ----- محمدقاضی:

۳۹۰ ----- محمود:

۳۹۰ ----- محیط طباطبائی، سیدمحمد:

۳۹۱ ----- محمود منشی:

۳۹۱ ----- مختاری:

۳۹۱ ----- مخلدی:

۳۹۲ ----- مدنی، سیداسدالله (آیت الله):

۳۹۲ ----- مرادی:

۳۹۳ ----- مرتضوی برازجانی:

۳۹۳ ----- مرتضوی، منوچهر:

۳۹۳ ----- روح (خدی):

۳۹۴ ----- مروری:

۳۹۴ ----- مریم (ع):

۳۹۵ ----- مزارعی:

۳۹۵ ----- مستر ژردن:

۳۹۶ ----- مستوره خانم:

۳۹۶ ----- مسرور (دکتر مسرور):

۳۹۶ ----- مسیلمه (کذاب):

۳۹۷ ----- مشدی عباد:

۳۹۷ ----- مشفق، عباس:

۳۹۷ ----- مشکینی، علی اکبر (آیت الله):

۳۹۸ ----- مشیری، بهار:

۳۹۸ ----- مشیری، فریدون:

۳۷۱ ----- گروسی، امیرنظام:

۳۷۱ ----- گل اندام، محمد:

۳۷۲ ----- گلچین:

۳۷۲ ----- گلچین معانی، احمد:

۳۷۲ ----- گلشن آزادی، علی اکبر:

۳۷۴ ----- گلشن کردستانی، محمد:

۳۷۴ ----- گوته، یوهان مانگ فون:

۳۷۵ ----- گوگوش، فائق:

۳۷۵ ----- گولگون، مدینه:

۳۷۵ ----- گوهر:

۳۷۶ ----- گیلانی، سید اشرف الدین:

ل

۷۷ ----- لافوتن:

۷۷ ----- لاله:

۳۷۸ ----- لامارتین:

۳۷۸ ----- لاهوتی، ابوالقاسم:

۳۷۹ ----- لیبی:

۳۷۹ ----- لرماتوف، میخائیل:

۳۸۰ ----- لقمان ادهم، محمدحسین:

۳۸۱ ----- لنین، ولادیمیر:

م

۳۸۳ ----- مارشال، ژکف:

۳۸۳ ----- مالک اشتر:

۳۸۴ ----- مانی:

۳۸۴ ----- مایل (تویسرکان):

۳۸۴ ----- میشری:

۳۸۵ ----- مجتهد:

۴۱۰	موسوی:	۳۹۹	مصدق، محمد:
۴۱۱	موسوی، میرحسین:	۳۹۹	مصطفای مجتهدی:
۴۱۱	موسه:	۴۰۰	مصفا، مظاهر:
۴۱۱	موسی (ع):	۴۰۰	مطهری، مرتضی (آیت الله):
۴۱۶	موسی بن جعفر (ع):	۴۰۱	مظهر:
۴۱۶	مولوی:	۴۰۱	معاویه:
۴۱۸	مولوی صفا:	۴۰۱	معتمد، حسین:
۴۱۸	مولیر:	۴۰۲	معجز، میرزا علی:
۴۱۹	مؤید:	۴۰۲	معروفی:
۴۱۹	مؤید، سیدرضا:	۴۰۲	معین، محمد:
۴۱۹	مهجور:	۴۰۳	معینی کرمانشاهی:
۴۲۰	مهدی (عج):	۴۰۳	مغربی:
۴۲۲	مهرزاد:	۴۰۴	مفتح، محمد (آیت الله):
۴۲۲	مهرشی:	۴۰۴	مفتون امینی، یدالله:
۴۲۳	مهرشی:	۴۰۵	مقداد:
۴۲۳	میران، فرانسوا:	۴۰۵	ملاصدرا، محمد:
۴۲۳	میر خانی، سیدحسین:	۴۰۶	ملانصرالدین:
۴۲۴	میرزا:	۴۰۶	ملانصرالدین:
۴۲۴	میر، سید حسین:	۴۰۶	ملک حجازی، سیدمهدی (قلم):
۴۲۵	میرزا کوثر (پسری):	۴۰۶	ملک الشعرا، بهار، محمدتقی:
۴۲۵	میرهادی، امیر:	۴۰۷	ملکشاه:
۴۲۵	میکده، حبیب:	۴۰۸	ملکوتی، مسلم (آیت الله):
۴۲۶	میکل آنژ:	۴۰۸	ملکی:
		۴۰۸	منتخب:
		۴۰۹	منتظری:
		۴۰۹	منجیک:
		۴۰۹	منصور، علی:
		۴۱۰	منطقی:
		۴۱۰	منوچهری:

ن

۴۲۷	ناپلئون:
۴۲۸	ناتل خانلری، پرویز:
۴۲۸	نادرپور، نادر:
۴۲۹	نادر شاه:

۴۴۴ نیماذج سلماسی:

9

۴۴۵ واحد، علی آقا:

۴۴۵ وافی، علیرضا:

۴۴۶ واقف، جمشید:

۴۴۶ والا، لعبت:

۴۴۷ وثوق الدوله، میرزا حسن:

۴۴۷ وثوقی، سلیمان:

۴۴۷ وحشی بافقی:

۴۴۸ وحید، دستگردی:

۴۴۹ ورزی، ابوالحسن:

۴۴۹ وزیر، قمر:

۴۴۹ وصال:

۴۵۰ وصال (دکتر وصال شیرازی):

۴۵۰ وصیف:

۴۵۰ وفا:

۴۵۱ وفا:

۴۵۱ ولتر، فانیسوا:

۴۵۲ ونکی، مینو:

۴۵۲ وورغون، صمد:

۴۵۲ ویکتور هوگو:

۴۵۳ وهابزاده، بختیار:

۴۵۴ ویس و رامین:

۴۵۴ ویشناسب:

ه

۴۵۵ هابیل وقابیل:

۴۵۵ هاتف:

۴۵۶ هاتف اصفهانی:

۴۲۹ ناصح، میر محمد حسن:

۴۳۰ ناصرالدین شاه:

۴۳۰ ناصر خسرو:

۴۳۰ ناطق، ناصح:

۴۳۱ ناظرزاده:

۴۳۱ ناظم الدوله، یحیی:

۴۳۱ نبی، خزری:

۴۳۲ نثار:

۴۳۲ نزاری تبریزی:

۴۳۲ نجات‌اللهی، کامران:

۴۳۳ نسیم:

۴۳۳ نشاط:

۴۳۳ نشید:

۴۳۴ نصرت:

۴۳۴ نظام وفا:

۴۳۴ نظامی، ابومحمد:

۴۳۵ نظمی، علی:

۴۳۶ نظیری:

۴۳۶ نفیسی، سعید:

۴۳۷ نکوهمت:

۴۳۷ نکبسا:

۴۳۷ نمرود:

۴۳۸ نوابخش:

۴۳۸ نوبل، آلفرد:

۴۳۸ نوح (ع):

۴۴۱ نوروزی، علی:

۴۴۱ نوید:

۴۴۱ نیک‌منش، عباس:

۴۴۲ نیما یوشیج:

یوسفی: ----- ۴۷۱

یونس(ع): ----- ۴۷۱

منابع و مأخذ: ----- ۴۷۳

هاجر: ----- ۴۵۶

هادی: ----- ۴۵۶

هارون: ----- ۴۵۷

هارون الرشید: ----- ۴۵۷

هاشمی، میرزا یوسف ----- ۴۵۷

هاشمی رفسنجانی، علی اکبر (آیت الله): ----- ۴۵۸

هشترودی: ----- ۴۵۸

هلالی: ----- ۴۵۸

همام تبریزی: ----- ۴۵۹

همایون: ----- ۴۵۹

همای، جلال الدین: ----- ۴۵۹

هنر: ----- ۴۶۰

هنرمندی، حسن: ----- ۴۶۰

هود(ع): ----- ۴۶۰

هیتلر، آدلف: ----- ۴۶۱

هیئت، جواد: ----- ۴۶۱

ی

یاسر عرفات: ----- ۴۶۳

یتیم، حسین: ----- ۴۶۳

یحیی(ع): ----- ۴۶۴

یزید: ----- ۴۶۴

یعقوب(ع): ----- ۴۶۵

یغمایی، حبیب: ----- ۴۶۶

یکانی، اسماعیل: ----- ۴۶۷

یکتا، جلال: ----- ۴۶۷

یکتای اشتری، احمد: ----- ۴۶۸

یکرنگی، علی اصغر ----- ۴۶۸

یوسف(ع): ----- ۴۶۹

پیشگفتار

مردم مرد سخن نام کنی خود دانی
سالها خدمت مردان سخندان کردم
نمیرم به بیاض سخن و زرخش شمع
نه هم، مشغول خود از سرخط قرآن کردم

به تحقیق کمتر شعری از اشعار فارسی ترکی استاد شهریار هست که در آن با اسم خاصی، معروف و یا گمنام، و مربوط به شخصیت‌های اجتماعی، هنری، دینی، ادبی و سیاسی ایران و جهان به‌خصوص شخصیت‌های اسیر ما به نشویم. در حقیقت دیوان شهریار علاوه بر شعر، تاریخ ادبیات، فرهنگ و هنر فراگیر و ملی ایران را برخی از کشورهای جهان، بدون جهت‌گیری‌ها و گزینشی کردن افراد و اشخاص هم، است دیوانی که بدون بسامدی کردن تمام واژگان آن، تحلیل آنها و نحوه نگرش و زاویه دید استاد نسبت به آن واژگان، شاید هیچ‌گونه اظهارنظر قطعی در زمینه‌های مختلف شناسایی ذهن را زبانی، شاعر نتوان کرد.

از این جهت خدای را شاکرم که پس از سال‌ها، توفیق به اتمام رساندن پژوهشی در باب بخش اعظم اعلام را به بنده عطا فرمود. در این تحقیق، اعلام دیوان فارسی و ترکی شهریار ابتدا به صورت جداگانه و با درج شاهد مثال و نوع شعر و صفحه نوشته شدند و پس از مرتب کردن و آماده نمودن فهرست الفبایی و جمع و شمارش هریک از اعلام، در ذیل مدخل مربوط قرار گرفتند. مثلاً برای نشان دادن بسامد یک نام، ابتدا بیت یا ابیاتی که در آن، نام موردنظر هست، آورده شده و سپس عنوان شعر با ذکر صفحه و مدخلی برای نام مذکور نوشته شده است. اما مشکل اصلی این تحقیق وجود اسامی کوچک دوستان و آشنایان شهریار بدون ذکر نام خانوادگی آنها بود، اسامی کوچکی که شامل سه یا چهار نفر می‌شوند.

ساده‌ترین آنها «حبیب» در ابیات زیر است:

شهریارا بی (حبیب) خود نمی‌کردی سفر
هی (صبا) رفت و (حبیب) آمد و چرخید بهار
این سفر راه قیامت می‌روی تنها چرا
تا همه منظره‌ها شد گل و گلزار به من
از جمله (حبیب) و رفقای دگرم را
یک جا همه گمشدگان یافته بودم

شهریار شعری هم به زبان عربی دارد با مطلع:

حبیبی حبست عیان العیون و فجرت فینا عیون الجفون

حال معاشران و دوستان شهریار با نام کوچک حبیب عبارت‌اند از: حبیب ساهر، شاعر و ادیب آذربایجانی هم‌مدرسه‌ای و دوست دوران نوجوانی، حبیب سماعی، موسیقی‌دان و نوازنده معروف و حبیب یغمایی، محقق ادبی و صاحب امتیاز مجله یغما. وانگهی معنی لغوی حبیب، محبوب و دوست است که گاه به ثریا نیز اطلاق شده است. در مثنوی «روح پروانه» اشاراتی به حبیب‌نامی هم هست که بی‌گمان حبیب میکده است. با توجه به مجموعه این اطلاعات، باید دید که منظوم شهریار در هریک از ابیات کدام حبیب است. آیا ممکن است در برخی از این ابیات نظیر «شهریارا بی حبیب خود نمی‌کردی سفر» علاوه بر معنی لغوی، تلمیحی به دو یا سه اسم خاص دیگر هم باشد؟ در این تحقیق سعی کرده‌ام استنباط خود را در این موارد هم بنویسم. اما از غزل‌های شمع شهریار که از تجميع نخستین حروف ابیات نام شخصی مستخرج می‌شود صرف‌نظر کرده‌ام. مثل غزل (شاهد چنگی) با مطلع:

پرویز چو بر تار برد باربندی چنگ از پنجه ناهید و نکیسا فکند چنگ

که نام (پرویز تاش) مستخرج می‌شود.

این تحقیق نشان می‌دهد که نام مبارک علی (ع) بدون احتساب القاب آن حضرت با ۹۷ بار تکرار و منظوم نمودن ۲۷ روایت و یا کلام منسوب به آن امام همام در رأس اعلام دیوان‌های فارسی و ترکی شهریار قرار گرفته و خواجه بزرگ حافظ شیرازی ۸۰ بار تکرار و استقبال، بدون احتساب القاب و ۱۵۳ غزل از ایشان که اغلب بدون تکرار نام شاعر می‌باشند در مرتبه دوم جمع‌بندی شمارش اعلام، و نام خسرو و شیرین با ۶۰ بار تکرار در رتبه سوم تکرار و ازگان اعلام قرار گرفته‌اند. معروف‌ترین شعر فارسی شهریار در وصف مولا علی (ع)، «همای رحمت» است.

علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را که به ماسوا فکندی همه سایه هما را

و معروف‌ترین یادکرد آن حضرت در اشعار ترکی، بند پایانی «سهندیم» است:

او قار انلیق لارا مشعل

او ایشیق لیقلارا هادی

بیشترین تکرار نام حافظ در اشعار فارسی مربوط به غزل ۱۲ بیتی «حافظ خدا حافظ» است که نام حافظ در هر بیت آن تکرار شده است و تنها غزلی که محتوای آن تماماً مربوط به حافظ است اما نام حافظ حتی یک بار هم ذکر نشده غزل «بر تربت حافظ» است با مطلع:

پاشو ای مست که دنیا همه دیوانه‌ توست همه آفاق پر از نعره‌ مستانه‌ توست
در دکان همه باده فروشان تخته است آنکه باز است همیشه در میخانه‌ توست

معروف رین: یادکرد حافظ هم در اشعار ترکی، در یکی از بندهای منظومه «سهندیم» است:

زهره ایواندا "نه شینیلینده گورونرکن
باخاسان حافیظه ده لاله گوره رسن
نه ستورسن
خواجه الحان اوخویاندا می ابدن دایانیرلار
اونوالرله پری لر
گاه اویوب گاه اویانیرلار
نه خومار گوزلو یانیرلار؟

از ۶۰ بار تکرار نام خسرو و شیرین رباعی‌ترین و تاریخی‌ترین شعر «خاطرات شب» است.

وای از اسرار درون دل شب شب چه‌ها دیده به عالم یارب
ای بسا شب که صهیل شیدیز خاند شیرین به رکاب پرویز

اعلام مندرج در دیوان فارسی و ترکی شهریار از ۴۰ بار در آن، مکان، شغل و حرفه به انواع مختلف و متفاوتی تقسیم می‌شوند. از بین موسیقی‌دانان و خوانندگان اصیل از قمرالملوک وزیری و عصمت بابلی گرفته تا هنرمندانی که در قید حیات‌اند نام ابوالحسن خان صبا با ۳۲ بار تکرار بیشترین حضور را در ذهن و زبان شهریار دارد. زیباترین و سمی‌ترین غزل شهریار در این مورد «با روح صبا» نام دارد که چند بیتی از آن به شرح زیر است:

ای صبا با تو چه گفتند که خاموش شدی تو که آتشکده عشق و محبت بودی
چه شرابی به تو دادند که مدهوش شدی تو به صد نغمه زبان بودی و دل‌ها همه گوش
چه بلا رفت که خاکستر خاموش شدی خلق را گرچه وفا نیست و لیکن گل من
چه شنفتی که زبان بستی و خود گوش شدی ای مزاری که صبا خفته به زیر سنگت
نه گمان دار که رفتی و فراموش شدی به چه گنجینه اسرار که سرپوش شدی...

از بین شاعران نوپرداز نیز نام نیما یوشیج و هوشنگ ابتهاج (سایه) با ۲۵ بار تکرار، بیشترین بسامد را در کلام شهریار دارند.